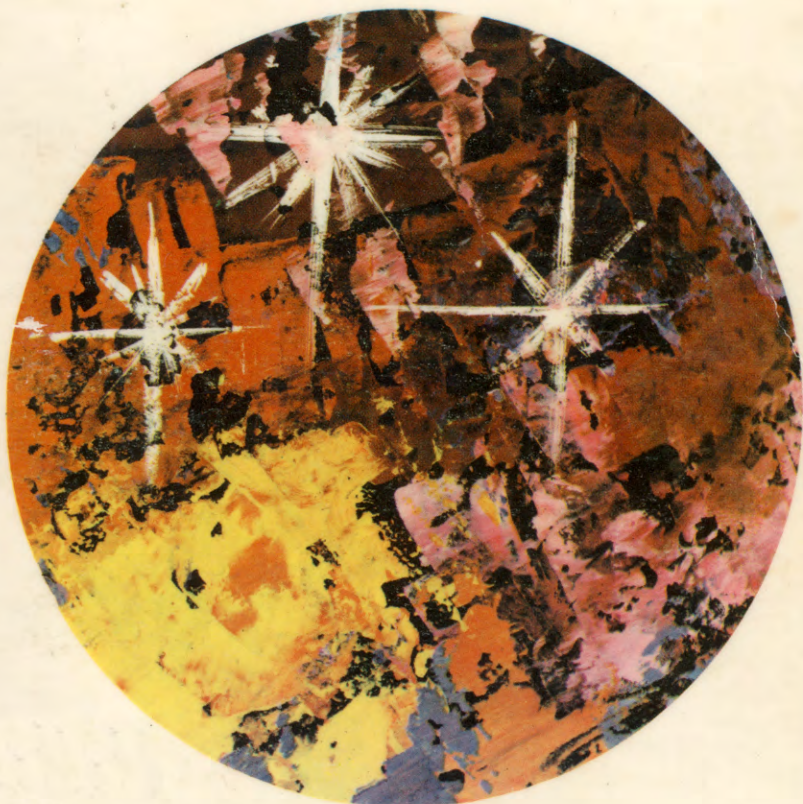

Li Bandeva Spêde

helbest

Rojen Barnas

weşanên

TIRÊJ

Weşanên TÎRÊJ

Hejmara Weşane : 1

Qora Helbest : 1

Dizgi : Evren Matbaası

Baskı : Dizer Konca Matbaası

TÎRÊJ YAYINLARI

Sorumlu Yönetmen : Ahmet Bozgli

850. Sokak No: 51/A 3. Beyler

Kemeraltı/İzmir

ROJEN BARNAS

**LI BANDEVA
SPÊDE**

helbest

T Ê X I S T İ N

1. Bêriya Welat 7	37. Êzingvaniyên Diyarbekrê 58
2. Destpêka Bîharê ye Niha Lî Welatê Mîn ... 8	38. Serpêhatiya Bişengek ... 61
3. Jindari 9	39. Kevanjen 67
4. Dilbera Mîn 10	40. Melayê Şiretkir 68
5. Mîn Navê Xwe Kola Lî Bircên Diyarbekir ... 11	41. Ronahl 73
6. Hesinkêro 14	42. Rozayê Rozê 76
7. Şevêk, Jî Şevên Tebaxê 15	43. Kuştim 79
8. Dûr Ketin 17	44. Hespên Me 80
9. Serbûriyek 18	45. Sîlava Bibe, Jî Me 83
10. Jîna Bûri 21	46. Qewiti 85
11. Bibîşire 22	47. Derya 86
12. Sîrra Araratê 24	48. Dilê Belengaz 90
13. Dilê Xîşim 25	49. Vexwendin 91
14. Bîranîneki 26	50. Suht û Çû 93
15. Sîrra Sibê 27	51. Şev û Axa Nivisti 94
16. Ez Karkêr ım 29	52. Bênav 98
17. Fêr Bûn 31	53. Berevani 100
18. Refa Qulinga 32	54. Ragîhan 102
19. Tekya Evinê 34	55. Memê Nemird 105
20. Nivê Şevê 35	56. Dilo 108
21. Rewşa Mîn 37	57. Dilbera Demokrasî 109
22. Eo çi? 38	58. Pepûkê 112
23. Çiroka Me 39	59. Mêrxas Hebûn, Hevalo! 117
24. Teşîrêse 41	60. Zembîlfrêş 120
25. Neylî 43	61. Jî Xweş e, Evdalo Evdalê Zeynîkê! 126
26. Ma Gunê Mîn Bû? 44	62. Bî Kurtebirî 129
27. Berpîrsiyarî 45	63. Kudandî 130
28. Lîba Tov 46	64. Beivno! 135
29. Umûd 47	65. Karîna Me 137
30. Dilê Ber Kêr 48	66. Me Destê Xwe Bîkar Anî, Pêşiyê 139
31. Hevrayên Mîn 49	67. Lî Bandeva Spêde 144
32. Dî Kavîlê Gundi De ... 51	68. Ez Mendaleki Çar Salî Me, Memo! 150
33. Yekbûn 52	
34. Hevalên Me 53	
35. Cenânê Titûnê 55	
36. Sîtîla Cudayî 57	
	F e r h e n g o k (Kurdi û Tirkî) 153

BÊRIYA WELAT

Bêriya welat, dî dilê min de
Bêriya welat, şîşa sor kîrî
Dîl hîlûvk e
Dîl kezaxti
Dîlê cîwan
Pê dax kîrî.

Bî şev û bî roj
Dî xewnê, dî xeyalê de
Pêşbira lî pêş çav
Bîzota livîna jîyanê ye
Dî karêza çav
Pîjak... pîjak xemîlî.

Ew e, herzinga ber mîrînê
—Ku pêt bî pêt lî hînavan diçêre—
Bêriya welat, dî dil de
Ev keser, ev xwezi hetani gorrê lo lo xweyo!
Tîrsîm bîmine pê re.

DESTPÊKA BIHARÊ YE NIHA LI WELATÊ MIN

Destpêka biharê ye, niha li welatê min
Nêrgîs bîşkîfîne li avgiran
Û beybûn dîbîşîrîn

Li welatê min niha destpêka biharê ye
Dixulxulîn çem û ro li berwara
Jî lêvên newalan, şîrav:
Zîrav... zîrav
Dîşîrşîrîn.

Gulyên dara xemilîne rengareng
Şar û temezi girêdane li dora kofîyan
Çivîk dîstrên stranên evîniyê
Çivîk bî tolazî niha dîfîrîn.

Ez bîyani me li van deveran
Li kujekî guhê bîyanîstanê
Destpêka biharê ye niha li welatê min
Darê beivan,
Bî xeml û xêz û bî xîşîrîn.

Lê!..

Hun sosîn û benefşên vê deverê
Reş rîhan me dîn ber tûncîkan.
Gulyan ve me weşînin bî bayê spêde re
Hedana min ne ma, min aram nî ne
Dîl û cergê min, me pîncêrîn.

JINDARI

Lı kersaxa evina te,
Dıl masıyek pırpitandi.
Bê derya evinê ki dit,
Jindariyé ki hêçandi?..

DİLBERA MIN

Dilbera qeşeng
Terhin û cıwan
Lı seri zerzeng
Dı dest de pıyan
Pêşkêşi min kır
Meyê jı lêvan
Bı vexwarın da
Kırım natiwan

Pênûs kêşabû
Bırhên kevani
Çavên jin bexşin
Rengên çimani
Lêvên Roj-drûv
Hiş û gıyani
Hilkır, hilkêşa
Jı laş derani

Dilbera nazdar
Taki j'rhana
Biharên rengin
Mehên Gulana
Gıyanê kûvi
Da ser sındana
Wê ew kedi kır
Xıst nav insana
Paht dı beroşa
Bêje û mana

**MIN NAVÊ XWE KOLA
LI BIRCÊN DIYARBEKIR**

Min navê xwe kola lı bircên Dıyarbekır
Gava ku stêrk
Lı esmana stûxwar,
Gava ku

ney û blûr û tembûr
Û dehol û zırna
sar
bûn

Û cobar
Ne dıxuşın dı nıvinên xwe de seraser
Sosın û beybûn û rıhan
Ne d'біşkifin dı bûtıkê de.
Tariyên giran
Tûj û kûr
Bı zûrezûr û bı orineke jakaw
Bê fikare,

bê paxav

dihelişi

dıkumışi

lı ser welatê mın

Bı gıyânek pola
Min navê xwe kola
Min navê xwe kola lı bircên Dıyarbekır

Dema ku lèvên esmên,

Dı singa Sipan de sor dıkr.

bı beşerûki

Ez,

Dı deriyê Niştimani de ketım hundır

Mın,

Deriyê Neteweyi bı zerzenga xemiland.

Û lı ber Deriyê Serxwebûni

şer kır

Bêweç ma bú baxçeyê Deriyê Felati

Mın tê de

Şaxên serbestiyê çıkand

Tovê xawêndariyê werkır.

Mın navê xwe kola lı bircên Dıyarbekır

Ez Şêx Seidê kal,

Bijışk Fuad ım

Pêşmergeki bê nav û bê nişan

Û qevdeki jı pıncara welat ım.

Ez duh şehid bûm

Îro, nûhat ım.

HESINKÊRO

Ha jî te re dilê min hesinkêro!
Ha jî te re dilê min i cıwan
Wek gulek nazık e, wek gulek tenık
Û hênıktır e, jî sıra Zoveserê

Ha jî te re dilê min, hesinkêro!
Tu,
Geran û bıvır,
Tevr û bêre
Çawa çédiki,
Çawa gisn û dasê qetav diki
Û çawa jî hesınek zengari diafirini şûrek
Ha jî te re tûrrek
Tûrra cewherê, şaxa dılovani
Ev mendalê ne tebiti,
dilê min
Ku; jî min re kûvi, jî min re bıyan.

Ha jî te re dilê min hesinkêro!
Bavêje kûra xwe ya Kawayi
Bı nermijine,
Wi sor ke dı xuriyê de wek la'lê
Û paşê deyne ser sından
Bı geran û kerane,
Bı kerane û geran
Bine fesalê

Ha hesinkêro ha!
Ha hesinkêro ha jî te r'
Dilê min i cıwan, dilê min i terr.

**ŞEVEK,
JI ŞEVÊN TEBAXÊ**

Çi xweş e, işev... Şeva Tebaxê
Heyv, lı niveka esmanê şin e.
Lerzek evini ketiye axê

Lê, dıl bıyan e
Dıl bı kovan e.

Esman bı lêvên xwe y' tihnegermi,
Dımije l'ava kanya vejine
Digeze lêvên çiyê seraser
Û kaja cıwan xwe d'fırıkine
Dixwaze bêje: «Va ez ji heme»
Axin radhêje, dıksine keser.

Lê, dıl bıyan e
Dıl bı kovan e.

Dı niveka esman de dıçırise
Bê xem û xetere, bê kovan e
Heyv, neynika bûkan e,

dıbirise.

Lê, dıl bıyan e
Dıl bı kovan e.

Çıvikek çıvi jı kema dıryê
Bersivê danê, qurabi jı jêr
Û xuşinek ket nav pelên tuyê
Zeqûmek dexes, lı wan bû guhdêr
Wê jı çêstıbû, çêja bengiyê.

Lê, dıl bıyan e
Dıl bı kovan e.

Dıl kûra evinê, bira bêri
Û dūr e, jı takrıhanek, lı vê der
Jı cudayi, dıl; keri bı keri

Û dıl beyan e
Dıl bı kovan e.

DÛR KETIN

Dil kûre, yar dûredest
Dûr ketin para mın e.
Kesi nola mın ne çêst
Zrav-çêj e, jehrin e.

SERBÛRIYEK

Dilbera m' rûnişt
Dilbera m' rabû
Weke hinek tışt
Jê ve xuya bû
Wê pırseki hışt
Bı çav û birû
Axê vemaalışt
Û çû. Mın da dû
Néziki tenışt
Êm û mın got û:
Êdi bes, te kuşt
Vi dilê zarû.
Go: «Deng me ke hışt!...
Bilezine zû.

Ez ù yara şeng
Çûn ber çemeki
Rawestan lı teng
Hêşin kemeki
Tê de rengareng
Gulên bihneki
Hebûn. Go qeşeng;
—Ew yara bengi—
•Bê hıs ù bê deng
Divê mêzeki
Wi marê lı çeng
Marê koreki
Jı kemê bı ceng
Mı-d'vê berzeki.

Ev bergeha ha
Wargehê mın e
Tevi mı-j'te ra
Bexş ù mızgin e
Mari jı kema
Hanê derine
Bıkuje bla
Êdi ne mine
Wê gav ev singa
Sor ù spi ne
Jı cotkên memka
Jı xwe r' hiline
Bıde ber geza
Xwe pê vejine.

Heke ne we be,
Şerm e, zılam i
Jı pey mın ve be
Êdi b'temami
Evin ne ew e
Ku d'ki beyani
Ma b'çav û dev e
Bengi û ram i?...
Mın ji dıl da te
Ser vi meqami
Dılperiti me,
Tu bo mın qam i
Lê, çıkım nezan
Xışim û xam i?»

Dılo rebeno
Rebeno dılo
Bı jan û kovan
Bı xem û kulo
Me go, «careki
Bıçêjın wılo
Ji evina xweş»
Evinê çılo
Ani serê me?
Jinê l'me şêlo
Kır bı xetere.
Dılo rebeno,
Rebeno dılo!
Naşit û nezan,
Bı derd û kulo!

JINA BÛRI

Me ser ne tewand, li ber kesi di jina bûri
Lê, ku ji vê jinê re ji jin bête gotin
Me ser ne tewand, ne li ber sırra spêdê,
Ne li ber tariya ku çavê şevê dirihotin
Û ne li ber qêleqija Tirmehê ku;
Ew qêleqija laş û hınav tev de dısoyin.

BIBIŞIRE

Bibişire
Evina mın
Li eniyê nivisan
Dı dıl de bîrina mın
Bibişire
Çı dibe
Hema hınek bibişire

Bo
Gul bibişkife dı bişkoja Rojê
Dilop dilop xwin binizile
lı hınarikan

Dıl tawi ye
Dıl ketiye taya sar
Bibişire
Da ku
Tirêjên Gelavêj
dı dıl de bıqijile

Bıbışire
Çı dibe, hema hinek bıbışire
Û paşê
Bla taviya çavên pijak çimani
Bı ser xal û xetên melûl de bıbışire
Ez ê xwe bídım bı taviya Nisanê
Taviya Nisanê, bı bihnû adanı ye
Ew,
Bla lı derya dilê mın bıwırwıre

Paşıya taviyê,
her
keskesor e
anu panfu anu anuoa

Destpêka wê, jı çavên çimani
Kutayi ji, bla dı dilê b'kovani de bê
Û pê re
Bla laşê mın,
bışemıre

Bıbışire
Evina mın
Lı eni nıvisan
Dı dil de bırina mın
Ez bengi me
Ez jı vê deverê dıçım
rêwıngi me
Dıl axeki bêweç e,
terk bı terk e
dıpıncıre

Gelek e, dilovani lı cem bedewa
Çı dibe
Bo serê xwe
Hema pıçek bıbışire

SIRRA ARARATÊ

Ey sirra spêda Araratê
Mî ji te ramisaneke divê
Maçek germin bide, bo serê xwe
Berdesti sibê, li ber Feratê.

DİLÊ XIŞİM

Dilê xîşim weki gog e
Ket ber lingê yeka qozax
Bê insaf û dilrevok e

Şaşım, çawa dibine ew
Dı nav refa qeşenga de
Pêşenga delal û bedew

Bı zerzengi dipejrine
Jê re dibê dil û hêsir
Lı ser serê xwe d'gerine

Dilê xîşim weki gogê
Ket ber lingê dılkafıra
Bê insaf û dilrevokê.

BİRANİNEKİ

Ev koma stêrka ye, lı esman
Ev koma stêrka ye bı keser dıçırise
Û kovani dırêse bı dolavan

Lı kujeki Leyla
Lı kujeki Mecnûn

Ev keriyê pezkûviyan e, lı serê Sipan
Ev keriyê pezkûviyên, 'dıl tım bı tırs e
Biranineki wan heye ku suhti hınavan

Çavê wan Xeco
Stro jı Sıyamendê dılxûn

Ev refa kevoka ye lı dorên bırcan
Ev refa ha, her şev; lı Bırca Belek dılıse
Jı kezebê straneki dıstrên, straneki jı can

Serpêhatıya Mem û Zinê
Radgıhının gerdûn.

SIRRA SIBÊ

Sirra sibê lı ba bû
Dara hewrê vecınıqi, hışyar bû
Tevzıyek da xwe,

tevzıyek kûr

Û rahıřt blûrê dani ser drana
Blûr,

Jı sedsaleyên dûr

Û jı kezeba kûr stra

Kaniya bin dara hewrê
Bı dengê blûrê rø nihırand
Hêstır wirwirand

melûl melûl

Û pê re

Dilê heyvê jı kovanên xwe re

Keri bı keri, kezaxt û dırand

Bilbîlek firi, jî hêlinê
Çû dani, li gulyê gulê
Xonçeyan méjand jî pêsira xwe
Berda dilê wan xurîyê

Dilop dilop
 nîquti xuri
Nîqut nîqut
 nîzîli xuri
Dî dilopa paşî de, şefeq beyan bû
Jî blûrê hîs bri
Kani xais ket
Li binê kema gulê, bilbîl jî can bû

Jinek nû destpê kir bî sırra sibê
Şefeq zelal, xweza xuyan bû.

EZ KAKÊR IM

Ez karkêr im,
Mîl hesin û awîr brûsk im
Û ez çrûsk im.
Û ez çrûska bızota derya evinê
Xwerû
Evin im.
Mîz dîdim gerdena gerran
Û destê xwe lî ser pêsirên sîndan
dîgerinim

Em bî hev re
Dîbin yek laş û yek hîş û yek gîyan
Ka werin
Ka werin jî xwe re bînhêrî lo!
Bînhêrî ku,
Ez çî dîafîrînim.

Ez karkêr im
Bî çend sed metreyan lî binê axê
Drêj, fere, kûr
Kewaran dîqewêrîm
Jî tava Rojê dûr
Jî zelalîya şînayî ya esmên bîyan
Bo pêşveçûna hîlberîne
Da ku
Gul bîbîşkîfî lî lamê mendalan
Keçî bîşên strana bîstrên
Rîwal lî dîne heval û hevra

Geştir bın qerenfil dı serê Gulanan de
Lı ber dilê mirovinan.
Dı rewêrım bı serê kuling
Bı nıkulê kuling jı singa znêran
Dıbrêşım, dıqewêrım
Çıyayên karaki, jı hev-dû dadpeşkinım.
Ez karkêr ım
Lı axek bêweç vedıgrım dezgehê xwe
Ramisana datinım navoka axê
Axa ku wek keçeki qozax û cıwan
Hêdi hêdi, bı mızdan
Dest davêjim çıçıkên şaltêran
Pejnên korbûyı yên axê vedlorinım
Hıldıpetıkın hamûn û çıya
Û ez,
Jı pêsirên sıtewr
Petrol
dertinım.

Ez karkêr ım
Serapê pêtiya derya evin ım
Fergala kedxuri werdigerinım, lı dinê
Û bo yara xwe ya demoqrasi
Dınyaki gerdenaza dadmezrinım.

FÊR BÛN

Ez dînûsım zanıstıya evinê
Lê dilbera bejne-kaj û dilrevok!
Ku tu, xam i, fermo! xwe têgihine
Ji mın fêr be, were bixwin, liser çok.

REFA QULINGA

Refeki, jı refên qulinga dıhat
Refa qulinga, wek awazê strana bengitîyê bılind
Wek strana bengitîyê zırav û drêj
Refa qulinga, tava Gelavêj
Û mefera rızgarîyê
tirêj bı tirêj

Dıkişandın jı bakur
Jı çıravên belek berfinên Geverê
Refa qulinga wek straneki gerdênazâ
Belav bûn lı van wara
Danin, lı vê deverê
Refeki qulingên gerdênaza
Straneki ronak dıstran
Dı dilaneki gurr da bûn, dı dilaneki şên
Govendeki dıkutan
dı singa erdê

Govendeki lıxuser û aza
Refa qulinga,
Dılsoj û gernas û şareza

Kes ne dit rabûna wan
Hıl ne fırın êdi, jı vê deverê
Pêtiyên dilê wan nızilibû axê
Û

Jı axê,

xwin rengin

gulên

sorin ê azadi

Hêşin

bûbûn,

dıbışkıfin.

Bûkinan, kılam dıstran lı serê

Bûkinan kılam dıstran

Jı devên çeleng keçên Geverê.

Refeki quling tên

Jı kula dilê mın re, çı quling ın...

Refeki quling, dılsof û dılovan

Gerdenaza

serfıraz

û

serbılınd ın.

TEKYA EVİNĒ

Dı lĕvĕ dilberĕ de navĕ me,
Bĕ ŝık bırın wırd ũ selewat ın
Me, tekya evına nŭjen vekır
Ku tĕ de gıŝ muridĕ welat ın.

NIVÊ ŞEVÊ

Gonga kathujmêrê,
—Bı dengek bê mefer û bı dıl sari
Gran... gran

hêdi... hêdi—

Lı bist û çari

dixıst

Û tari,

Dı tarıstani de wek brúskek qer.

Bı dijwari

Xwe berdıda ser kela Dıyarbekrê.

Bajar,

Dı xeweki kûr da bû

An ji,

Nıvıstıbû jı naçari.

Dı vê katê de
Çolemêrg çik sayi
Mereto bı mij û dûman
Lı Agiri, berf:
—Mina bexşışa l'ser serê bûkan
Ku deste deste tê wırwırandın-
Kuli... kuli dıbari.

Lezgin e, Ferat lı rê, bı gurrayi
Bı havılkari,
Xwe daye keftelefteki
Bı serûber dı çıvaneka de gêrr dıbe
Lı rê dıkudine bı sıwari.

Dı vê katê de
Damıştiye wek merşek reş, lı ruyê axê
Reşayıya dı tarıstani,
Tari...
Lê,
Qanûnê Xwezayê ev e:
Dı her tarıstaniyek de, ronahiyek veşari
Û dı her bê meferiyek de
Zil dıde umıdwari.

REWŞA MIN

Lı bın taviya heyva Sebatê
Tenê û bêçare û bıyan ım
Seri bı mij û moraz û gêdûk
Drûv-Agiri, renga-Sipan ım

Xuri û pêta j'kûra evin ım
Hez kırê jinê, yê insana me
J'êşa her kesi, axin dıkşınım
Bo jana kesa l'pey dermana me

Mın gazın nine, jı vê jina ha
Rewşa mın ev e, hevalo lo lo!
Lı vê deverê bıyan û تنها
Bê kes ım, jı bı vi dilê zaro

Lı bın reş-ewrê heyva Sebatê
Bê heval û hogır ım, bıyan ım
Seri bı mij û moraz û gêdûk
Drûv-Agiri, renga-Sipan ım.

BO ÇI

Heke tu, ne bi, jıyan bo çı?
Ne lêvé te bım, pıyan bo çı?
Mın nine jı bil gıyanek qet,
Goriya te ye, gıyan bo çı?

ÇIROKA ME

Hatın.

Şeve-reş bû

û şevêk tari

Wek kuliyên berfê, jî esman

—Mina rısasê gıran

û mina rısasê sar—

Bı Lezek dijwar

mırın

dıbari.

Em, çıl mal bûn dı gund de

Çıl mal:

Bav, bra, dê, xwişk,

Ap, xal,

Xalti û met

Bapir û nevi

Gışk

Mina xelekên rêzılê.

Em hışk

em hışk

bı hev ve bûn

Û em,

Heft roji û heftê sali...

Hatın

Dı beyarıya derewin de

Ne hıştın ku zeraqê Rojê,

dı kûreya xwe ya germin de

Bıqijile.

Ne hiştin stranên keçên xama

Bı bûkani bınızile

lı cobaran.

Û hun zanın?...

Ne hiştin ku van sûtalên heft sali

Jı niha pê de hêlekanên xwe çekin

Û hela bın,

lı gulyê daran.

Hatın

Bı rext û tıfing û mitralyoz bûn

Hatın

Bê par bûn jı dılovani

Jı aliyê mehrebani ve

pıştixûz bûn

Em çıl mal

—Bav û dê,

xwişk û bra,

ap û xal

Em gış,

Kal û sûtal—

Kırın kadina kayê,

dı mızgeftê de

Şev bû,

Şeve-reş bû

Zmanên pêtan pırçıquli

Dıqelaştın kezeba şevê

Û dıbraştın dilê wi

tanin xwarê

Dı serê nıkulê singuyan de

Gurçık dıpirpıtın hevalol!

TEŞİRÊSÊ

Vegire pêşmala xwe ya çermin
Kofiyê li awaki bade
Kofiyê xwar ke, ser bîrhan
Xwe bîde ber rîknê malê,
Ber berojk
Û hûrîk hûrîk bînhîre
Lawjeki bîstrê, li awa

Mîn glokek ta heye, teşîrêse
Mîn glokek ta,
ne ris, ne pemû
Mîn glokek ta heye,
hemû

Ji serpêhatîya mîn,
—kul û kovan
ax û keser
xwezi û bêri...—

Ji sar-kaniyên zozanê bilind
Dawerîbiye gehiyê kûr
Gehiyên kerr, bî saw û sepet
Dî hamûnên avdar de derbas biye
Dî hamûnên rengin,
hamûnên avgir

Û nıha,
 lı şafır
Lı şafırek bêweç rawestaye
Westıyaye
Maye.
Ha jı te r' glokek ta, teşirêsê!
Xwe bide ber rıknê malê
Jı kula dilê xwe re bınıhire
Lawjeki bistrê lı awa
Rahêje teşiyê
Teşiyê lı dara,
 lı saz,
 lı awaz
 xe

Û pê re straneki gerdênaza...

Ha jı te r' teşirêrê
Ha jı te re glokeki tayê xwezayi
Ha jı te r' glokeki ta,
Jı kul û kovan û keser
Ku mina grêkek
Dı bın pêşira mın de razayi.

NEYİNİ

Mın genım tov kır, tov zil da
Tov rızıya, zil bû zıyan
Şırık hıkışı simbıl da
Zil û zıyan, tev de rızıyan.

MA GUNÊ MIN BÛ ?

Gelo mın got, bira çavên te i geş
Renge-terazînê Sipan bın? Herê?...
Ma mın got, ew lêvên te i germjeni
Bışkîfın jî xonça Roja gewherê?
Ne b'mın bû, ew bejna hîlûvk û zırav
Ew, ne gunê mın bû, rindê! dilberê!

Lê çî b'kim, pişti, ku ew çav û ew lêv
Ew bejn û ew xal û ew xet û ew lam
Bı rındi gıhan hev dı canê te de
Evinê hîljenim, kırım dil û ram.
Dilberê bêje mın, ka mın çî kır, ku:
T'ez kırım destara evinê, hêram?

BERPIRSIYARI

Rabirdû jî min na yê pîrsin. Lewra
Ez jî berwara xwe berpîrsiyar im.
Lê, bûri û niha dîghinim hev, disa
Hêna li heymana xwe havilkar im.

LIBA TOV

Dı liba tovê genım de
Umidwari zil da.
Ew liba ku ketıbû kezeba axa reş
Tenê û bıyan bû
Mina gırtıyek bê mefer
dı zindanê

Dı liba tovi de umidwari zil da
Hêşin bû umid, ronak... ronak
Hêşin bû birûbaweri, pêti... pêti
Û suht dilê axê,
Dı singê de bışkifi

Ne gurra gurra esmên
Ne hêrs û borina brûskan
Û ne ji dâsa bagerên din û har
Naçar
man.

Ne karin hilkın, rakışının
Jı kezeba axê liba zil dayi
—Hêşin...

hêşin,

mefer bihnok—

Ne karin bızızın, dı nivinê de
Tovê umidwari, çrûsk... çrûsk.

UMÛD

Umûd,
Çrûskeki ronak e, dî fanûsa pola de
Xîmpî û veşari

Umidwari,
Pêl bî pêl hildîbê, dîpîrpişe
Wek şûrê rûs e, umûd
Keri keri dad' peşkine.

Qirin
 dibe ber perê esmên
Znarê dilkevîrin
Jê
Jî naçari.

Umid bari
Lî ruyê sorgulê
 jî xunava bîhari
Dî binahiya çavan de, bî serûber
Hêşin dibe,
 bejn davêie
Û qalîkê xwe î zîdani
Dîçirine bî dijwari.

DILÊ BER KÊR

Leqa y' dîlê me bû, dilbera qeşeng
Çav kırê, rû dayê, bışiri jê ra.
Dil hogiri wê bû bî evinek germ
Dilberê sîlîki, dîl da ber kêra.

HEVRAYÊN MIN

Xwezi,

bêri,

lî hêvi man

Bihirên teng

Geliyên kûr in

Şiverêyên zîrav in, lî raserê kortalê.

Berhevoka jinê sê bîrr

Pirtûka jinê sê pişk

Gîşk,

Bî hev ve drûti

Bî hev ve girêdayi, hîşk

Mîna sê cîran:

Xwezi,

bêri,

lî hêvi man

Pirtûkê dixweyni, rêz bî rêz
Pirtûkê dixweyni, bêje; bêje
tip bî tip

Kijan kelem û xip

Kijan

benikê doneki yê sêdarê

Rojê, danê, gayê

Wisa bızmaran

dikute lî dilan?...

Mina van

Sê ciran

yê xirab,

Hevrayên min:

Xwezi,

bêri,

lî hêyi man...

YEKBÛN

Yara dîkewin, jî her dû lêvan
Meyê daye min piyan bi piyan
Niha serxweş in, bi evina hev
Herdû yek laş in, em herdû yek can.

HEVALÊN ME

Bı zelalîya beyani re .
Beri zeraqê Rojê ku belav dibin li esman
Şalûr reng bı perwaz
Şalûr deng,
 bı stran hatin
Awaz... awaz
Stranên gerdenezadi,
 nûjen û xweber

Belav bûn, pêl bı pêl
Bilind bûn perwaz... perwaz
Jı dilek ziz
Bı awaz
Tirêjên ronahiyê kêşan
Xunav. . xunav
Tavan... tavan

Bîşkîfin jı axê sorgul
Dı xunavê de geş,
 bihndar
 ronak

Mêjyên terr,
Baweriyên nû-gihîştî
Tûjtirin,
 jı tirêjên Rojê
Û ciwantirin...

CENANÊ TITÛNÊ

Her sîbe bî dev re mîşt, qamyona cenana
Her êvar bî dev re ye, qamyon jî cenana

Her spêde, beri zeraqê tavê
Jî gelek qamyonan qamyonek
Dîçirine kerr bûyîna kolana
Bî qlaksona xwe ya hîşk û tûj.

Cih cih

Radiweste

Cih cih

Malek seraser

—Bav û dê û zarûk—

Bî mefer

Lê sıwar dîbîn

Û tevi tûrîkê nan,

tevrîk

û bêr...

Her sîbehi ev kîlam lî dara dîkeve
Her sîbehi jî nû ve, tê rêstîna çiroka ha

Dı qêleqija Tirmehê de ax dıkele
Helekela axê, leylan... leylan
Sıyeki hênık, bı zêrê zer
Aveki sar, lı ku der e?

Danin e, eşêf e, avdan e,
Quraftın û çil girêdan e
Xwedi kırım dıvê, sal salewext
Jinek tê de dırize,
Tê de jinek...

Pelê titûnê, pelê zêr
Zer dıke, dıçırise şemal... şemal
Dı balya de ku tê ber frotinê
Cenanê titûnê, xırabmal.

Pardar gelek in, tê de
Pardar gelek in bê hejmar
Jı sedi pênci, yê patron e her
Qapankêş û nıvisvan, bê bazar
Ekspêr û mudır û embarvan
Jı malê ne. Ma ew bıyan in?
Dı dırav dayınê de, bê şık, bê guman
Çihê wi her dıyar û xuyan e:
«Razıqê rızqa»; hejmarvan

Her sal nû dıbe, ev serpêhati
Her sal lı dara dıkeve ev serawa.

SÎTILA CUDAYÎ

Daşışt, bı hılkışın lı ser perê esmên
Dûkela sitıla cudayi û bêri
Çi bextewar i, ku bê gazın û lewme
Vê sitilê dı hınav de vedışêri.

ÊZINGVANIYÊN
DİYARBEKRÊ

Êzingvani, êzing dıksının
Jı bandevên Çepeççûra rengin
Êzingvani, çiyê dımeşının.

Dicle, zırav û drêj e
Lexgir e, nola xorteki çarde sali
Tebati bı çiyê na keve lı ber
Znar, jı berê dıpekın, vedılörın
Lı vi ali,

lı wi ali

Gurr e,

har e,

din û sergêj e

Dicle,

Lı êriş e

her tım.

Kelha Dıyarbêkrê, kelhêki bılınd

Û reş dıçırise, şemal... şemal

Lı bınê kelhê,

Dicle

Êzingvani, tèn bî sıwari
Êzingvani, xweş werdekên avên sar
Strana jinê distrên
Strana jinê, bî ziwari.

Êzing tinin jî dorhêlê Çepekçûrê
Lewra
Zivistan lî vê dijwar e
Jiyanê diherîkinin zivistanê
Lî vê der, ne devi, ne hij û dar e.

Bî kelekan êzing tinin
Bî kelekan, lî ser pîştâ Dicla din û har
—Mina canûkek xîşim,
Bê serûber
Geh lî çargaviyê dîçe,
vedicîniqe nişka ve
Geh radibe pêdar
û hevsar
jî sıwar
dîstine.—

Bî keleka êzing tinin
Bî keleka êzing tinin, lî ser pîştâ Diclê
Wek mœvîkê tizbîyê lî rêzê
Bê hejmar kelekin lî pey hev
Û tev,
Ev çend roj û şev
An çend şev û roj e
Lî rê
Ser pîştâ Diclê,

Lı ser pişta canûkek har,
Din û xışimî
Bê hevsar
Tên.

Gış,
Bo çend kilo xwê,
şekır,
don

An ji
Çend metro caw...
Patron,
Heke ku pê re
Dıray
yên romızıyên wan
bı wan de.

Êzingvani, êzing dıqşının
Jı sermayê, serapê dılıglığın
Dıgermujının zıvıstanên Dıyarbekrê
û
berika patron
Ma ew ê rebena êdi çi kın?

SERPÊHATIYA BÎŞENGEK

Bişenga nazdar,
Me gri, me lûvin
Porê xwe wisa
Jı hev me weşin
Dılê mın jı xwe
Bı êş û birin
Me gri bişengê
Me gri bişengê
Me gri delalê
Me gri qeşengê

Hun çûne Wartoyê, jı Mûşê? Nı zanım.
Aveki heye l'ser devê rê
Hun bêjın ro, ez bêjım çem
Bı gurre gur, bı leme lem
dîherike

Çı dîherike?...
Gêrr dibe
hêla dibe seraser
Lezgin,
lexgir,
xweser.

Û lı raser
Pîreki heye
Pîreki heye jı mêj ve
Pîreki,
dıl bı keser

Mirovin û teba, du guhin in.
Lê, pır...
Çar guhên pıra hene lı her der
Ev pır ji wısa
Dı guhê wê lı bakur
Dı guh lı nivro
Lı aliyê bakur, dı lêva avê
Bişengek heye:
Nazdar,

qeşeng,

xemgin.

Her spêde bı girin
destpê dıke
Lı straneki serawa
Û her şev
Bı lûvinek dınıve
bı jı hış ve çûyin.

Serpêhatıyek wê heye,
Tê gotın:
Ew keçek çavlıxwe û çeleng
Bıye dı zemanek
Dıldayê wê hebiye, zılamak
Xorteki jirek û şareza
Lexgir,
sergıha,
hışaza

Xwe frotana pismamek pır tışt diguhêre.
Bı saya serê Qasimê Cibri
Sıwar
Niha dil e,
dı nav lepê dijmin.

Ev dilber
Ev dıdar qurıfiye
Wısa,
kerr û lal
Û dest û ling lê sar
bûne
Bê deng,
bê libat,
mit
û
mat...

Gıryaye, lûvandıye
Hatine hewarê xeyberi
Xavıkek, jı yên xwe avêtine ser çav
Lê, lı dewşê
Dı nav gocar û beri
de
şaxek
hêşin kırne.

Niha dı dewsa wê de, lı wê der
Bişengek hêşin,
 lı nêziki rê
Serbûriya wê rojê dibê
Û dipê
Rıya çûnehatê
 ya dilda.

Niha
Her spêde bı hêstırbarin
Dest bı serawayê serpêhatiyê dıke
Û her şev bı lûvin
Bı dumahik lê anin
 dıqedine.

Me gri bişengê
Hevalê, lê lê!
Me gri qeşengê
Delalê, lê lê!
Me gri çelengê
Şepalê, lê lê!
Wa ye, bıhar tê
Bı umıdwari
Ew ê rojek bê
Bı bextewari
Dıdar û dilda
Ser vi bıryari
Ser vê peymanê
Dê bighên hevdû
Bı zezengdari.

KEVANJEN

Rûnişt, lı ber pêsira mın, lı awa
Bı kevanên birhan, kevan dijene.
Ma gazın tê kırım jı sêrbazê
Karê wê ev e, kevanjen e.

MELAYÊ ŞİRETKIR

Seydayê delal!

—Ê, ku di cıvatan de bî galegal

Û li ber şireta, pan...—

Me,

«Ad» û «Semûd» bîhistin

Jî keştiya Nûh, ta xewarên şikeftan

Keftelefta Mûsa li hember fir'ewn

Qewmê Lût

Û jî bîl keraneyê di stuyê pût

ve

Meteloka Harût

û Marût

Jî heft qorê dojecha bînerdi

Ta, heft qorê bîhîştê li esman...

Smail û Malîk

wek li nîk

me

bîn

Em,

Ew qas pê dîzanin

Bese êdi ev galegal,

şîret û gazin.

Bese qurban!

Dakîşe jî «Lamekan»

û were xwarê

Were dinê,

Qasek li insan,

li mirovan

mêze ke

fermo!

Jî wan

jî me re

minakîyan

bine

Ku kedxwîrî,

Zordesti û sîtemkari;

çito tawan in

Û çito gunehkarî ye, seri xwar kîrîn

Razi bûna bî sîtembarî

Mûsa û Harûn

Zarokên Imran

Çawa fîltandûn mirovînan

Jî binê nirê zordestiyê

Û hînermendê xwedî gopal, jî bo wan

Çawa, tekoşîneke mezûn i gîran

Hîlgirt ser milê xwe

û pêk ani

Û da pêşîya dilan

Wîsa

Tu jî

Minakîyan

bine, yên

bên

fesalê

Yên ber bı hış bın, yêñ ber bı mêji
Û bide pêşi
De fermo!
Qora me fere ye, lı ser rastiyê
Xbeatkar ın, tê de seraser
Tê de,
Ne Qarûn, ne fir'ewn, ne Azer
Ne Ebrehe û Ebû Sufyan...
Lı hember wan
Lı hember wan,
 evên dı zeman,
 em...

Bı berberi,
 em.
Bı birûbaweri,
 em.
Bı dilaweri,
 em...

Seydayê delal!
Bı serê te i tacdar
Wê ev pergal
 hılweşe
Wer dibêje,
 eninivisina şarsaniyetê
Û wer dıñvise lı rûpela defterê
Deftera bıryardana karkêran.
Wê bı gerran
Bê şıkandın rêzıla dilitiyê
Vi diwarê
 ku jı niha ve, terk lê ketiye
Wê bê herifandın
Jı bini

Bindest wê bîfîlîtin, jî nirê koletiyê.

‘Wa

Lî dinê serapa

Gîhiştin hev

û yekbûn

Karkêrên hemû peleya,

gel û netewên bindest

Lî hember

Dehak,

Qarûn,

fir’ewn

û Azer

—Yên dî heyman—

Seraser

Lej dîkîn.

Xwediyê diravan

û Neronên vîrni

Bî pégavan

vedîkîşîn,

jî qada şeri.

L1 aliki, belengaz û sitembar,
em.

L1 aliki, mêtınkar û sitemkar,
ew.

J1 wan re, tu me be piştevan
Û

j1

«Lamekan»

dakeve, were

Lingê xwe deyne ser axê

Bla lingê te,

axê bigire

û binhêre.

Mina kurê Nûh, mina jina Lût

Ve ne qete j1 hogıra

Mela!

Keştiya me, lı ser rabûnê ye

Me çe, lı dû helaka xwe, were

bızivire.

RONAHI

Lıb bı lıb
Mina kuliyên berfê
Nermin û sıvık
Dahat ronahi.
Lı baxçeyên mêjiya dani
Baxçê vegirt,
 lıb bı lıb...

Tıp...
 tıp...
 tıp.

Jı rıyê axê nızılı
Nızılı, lı kana axê
Lı dili,
 nızılı:

Tıp...
 tıp...
 tıp.

Hêwiri,
Nıqut nıqut,
lib b1 lib

Dıl tenik e
Dıl, j1 jari û ziwari
D1 ber xwe na de,
L1 hember ronahiyê,
b1 dijawari.

Ronahi, na yê veşartın, wek mîsas e
Gıran e, gewre ye, d1 dıl de
Ronahi d1 dıl de, mina rîsas e.

Tıp...
tıp û tıp...
tıp.

Dıl tıngji.
Tıp...

tıp û tıp...
tıp.

Dıl pırpışi
Dıl,
J1
L1b b1 lib ronahi,
tıji
û
b1 dev re bû.

Terk lı diwêr ket,
terk...
Diwaré, berbenda ronahiyê teriki

Çıp...
çıp...
çıp...

Ronahi nızılı
di diwaran de

Çıpe çıp,
çıpe çıp,
çıpe çıp.

Mızgin lı we
Jı
Lib bı lib,
Ronahi pingar da,
Bû derya
Û dı ser bendê de qelibi
Felişand derbendê,
Ronahi
Bı azayi
heriki.

ROZAYÊ!
ROZÊ!

Rozayê!

Rozê!..

Kur

û

lûsê

Bı kokimê bav û bira

Û bı hemû kesê

—çı dūr çı nêzik—

Lê,

Bı yê xırabê

xwe de.

Ne, me straneki lı dara xıstıbû

Rêstıneki strani,

Ne wek rêstına teşiyê,

bı lawje gotın

Û ne ji

Wek payızok hılkırınên, lı ber badrûsê...

Serhılati bûy,

Bo çı?

Bo çı wında bûy, jı nışka ve?

T'ez hıştım lı ber dergûşa pıtıka dıl

—Ku deryayê kul

û keser

û kovanı ye—

Arijo û bê hedan.
Bo çî, te wer lî mîn kîr?
Te lî mîn wergerand,
dolaba
dî eninûsê?

Delalokê,
Roza!
Karêza
mîn î
lî şafirên biyani

Dîza,
Jî çavên te î renga terazîn
Adana jîyanê, pêl bî pêl
Û xweza,
Bî bîşîrandînên te î zarokî dîgermîjî
Dîl,
Bî evîna te dîjî
Û jîn,
Bî te tîjî
mefer...

Lê,
Mîna kevîrê bînê bîra dîza
Tu,
Wînda
û nependî bûy
nişka ve.

Bızivire
Ka, me
Straneki lı dara xıstıbû
Were,
Em strana xwe
Bıbın seri,
Vê strana pandirûsê.
Bılind,
 gewre,
 balûpal

Ku,
Ne gengaz e, bı bêjeyan bê beyan kırım
Û bı hêsani, bête rêtın, bı tu pênúsê...

Herê kurê!
Herê lûsê!..
Te çı divê, jı vi dılê zarok?
Te çı gazın hene,
 jı mın,
 der vê xısûsê?

Bı serfırazi bıvê
 frêqet be

Lê,
Bızivire,
 were

Bendewariya mın; Rozayê Rozê!
Disa weki her car
Dıl, bıfıltine jı vê xewna dojehi
Jı serê
Bavêje, vê kabûsê.

KUŞTIM

Çûy, te ez tenê hıştım
Serjar û bê hış, tım...
Ez ne ji bûm ku jı xwe
Yek cari, te ez kuştım.

HESPÊN ME

Hespên me,
Rabûn pêdarê
Lı bandeva

şirriiin

Jı panava,
Wek leyıya Adarê
Lı qûntarê

dakışın.

Herikin, bı serûber
Şırqın,

bı nala ket,

çrûsk hulfırın

jı dewşên sıma

Çrûskên zer û hêşın
Mına brûskên dı bıharê
Û hespên me,
Lı ber singên xwe
Vereşandinên tarıstani

paş ve

dıbırın.

Dımalıştın tarıstaniyê
Hela dıkırın
Bınê kortalê.

Dilan, geş bû
Dilan fere bû qor bı qor
Lı ser pıştên hespên sor
Çarmedor
Dilan destpêkır
Dilan,
destpêkır
bı govendê

Çırriiin
bı zırnayê ket
Gurmiin
bı deholê...

Hespin,
Lı ser neynokên sıma
Fıltın jı pêkolê
Û qor bı qor
dı govendê de kışın

Hespên me,
Çeleng
lexgir
lezgin
Ketın serê govendê
Hespên me,
Dı serê dilanê de meşın.

SILAVA BIBE, JI ME

Sılava bıbe, jı me
Sılava bıbe lı wan hevalo!
Sılava,
 lı hevalin û hogıra...
Rewşa me, jı xwe tu d'zani
—Bı vê kêferat û kefteleftê
Û em çawa gıyangeş ın, roj bı roj...
Wısa
Rêz bı rêz
 bı rê û zê ke.

Bêje wa:
«Me qada şeri ber ne da
Em ve ne kışın, jı pêsitûri.
Em,
—Karkêr, gundi, ronakbir—
Wek berbûri
Ku çawa bı stran dıçın dilanê
Wısa çûnê,
Û hêji dıçın.
Hın bı hın
 dıçırise şemal... şemal
Geştır dıbe stêrka me.

Ji me
Hın jê ketın
Hın jê westin,
Vekışin
Lê,
Pirani
Dı eniya şeri de, lı têkoşin
Hın lı êrişê
Û hın ji
 dı berxwedani
 de ne.»

Qene,
Bla bızanın
Ku seri ji me hatine bîrin
Lê,
Ne hatine tewandin lı ber dijmin
 tu car.

Sılava bibe ji me, hevalo!
Sılava bibe, sılavên germin
Û bla
Ji me ve
Frêqet bîn
Dilê xwe geş kın
 ji çrûska meferê
Dilê xwe i karêza dilovani
Dilê xwe i nermin.

QEWITI

Gazi seydayê mın ke
Bla bê û bı mın de
Çend helbestan bixweyne
Jı Melayê Cıziri.
Paşiyê bı dengek ziz
Jı Evdalê Zeynikê
Çend stranên bı kovan
Belavi laşê mın ke.

Bê şık bı wan wê veji
Dıl baxçeyê evin e
Niha payız lê keti
Payizeki jin-kuji
Bı wan ava ku av de
Wê jı nû ve vejine
Bihareki rengini
Bıbışkife jı nû ve
Bûtık, dı gulyên gulê...

Belê sosına m' belê
Qewitiya mın lı te
Gazi seydayê mın ke
Bla bê û bı mın de
Çend strana bıstirê
Çend stranên evini.

DERYA

Derya

Hêşin û zelal

Û mina keçeke xama

Beşerûk bû

dı xew de.

Geş dibûn hınarik lê

Jı ramisanên Rojê

şermê

davêt ruya

Pêteke kınûşiki,

Lı neynıka rû dıçêriye,

dıçırısı.

Keçeki şeng bû, dı vê katê de

Mina mirdoteke çiroki

An ji, keçek jı lewendên perıya

Derya

Bı bawerıya

dûr bûna jı fıkarı

Û bı nazenini

Nıvıstıbû.

Lı esman
Pirhevokek, dı têmeıla ewran
—Ewrek reş—
Xuyan
Bû.
Pirhevokek xebis
Bı fise fis
Û bı isina dı esmên de
bı teyısandın
Bı werkırına bayê atiyê
lı xwezayê
hat.

Bı atiyê ket darıstani
Bı atiyê ket xweza

Jê

Bayek
bagerek
hêla
bû

Û bayek, bagerek jehrini bela
bû
lı deryayê.

Lerzin bı deryayê ket seraser
Velori,

Tevziyan da xwe
Tevziyan da xwe, tevziyên kûr
Tevzi lı ser tevziyê
hêl bı hêl

Tevzi dı nêv tevziyê
pêl bı pêl

Kêla nıvinê

Kêla nıvina xwe derya

Mina dewkuleke lı sêpiya
Jı destê bûkek çeleng bê kêlan
Pêl velorin, vecınıqın
Eciqın

dı hev de mıl bı mıl

Û pêl

Rabûn pêdarê

mina çiya

Seri dan ser hev

Seri dan ser hev weki kerıya

hogeçên berana

dı bıharê

Hırriiin

pê ketıye

Mina canûkeke xışim û dinok

bı şirriin

Lı znaran hat xezebê

Lı znar

Jı şeqa rû

Şirrqiiin

rabû

Şirrqa şirrqa şeqama ye

Lê şeqam

dışelpine

Bê etlahi,

Şeqamê ser şeqam dişeqine

Znêr,

Lı berê zıravkiroşk.

Tevizi rû lê

Jı çelpinê.

Jı çavan hêstır dıxuşın

Bı fışe fışa bêvılan
Bı fışıin,
 xuşin
 bı hêstıran ket.

Hêstır,
 bı xuşin
 dıkumışın.

Ew nazhevin
Ew dilbera perıya
Jı nışka ve wında bû
Tafilê
Weke efrûtek jı ecınıya
 dı dewsê de peyda
 û xuya
 be.

Wısa...
Ew hêşınayi û zelali çû
Çû, ew rûgeşi û beşerûki
Çınıgi êdi,
 cınıgi
 derya

Eni, lê
Çırç bı çırç bûn
Û reng û rûçık bı cûni vegerıya.

DİLÊ BELENGAZ

Şarek hevrişim bû, dilê me. Yarê
Ramisa, di nava çav û bırıya.
Fê şa bû, nişka ve hilani revand
Gepiçand, avêt nav kema dirriya.

VEXWENDIN

—Bı Gıramgırı, Jı Biranına Melayê Cıziri re—

Hêşin bûne, lı bandeva terazın
Lê bişkifin beybûn, benefş û sosın
Şalûr distrên, lı hêre ber mıraz in
Lê, bı derdê xwe bili me, bê gazın
 Dıqşınım ax û oxina dûriyê
 Êdi koçer ji dıçın koçeriyê
 Dilberê, de wer bike dilberiyê

Çûy, ne ma bêy... cara yekcar bû gelo?
Bendewari, ji bını sar bû gelo?
Evina me, zıwar û jar bû gelo?
Ma dilê te, pê bırindar bû, gelo?

Wer binêr lı dilê b'keri keriyê
Lê bijşka mın a bırindariyê!
Dilberê, de wer bike dilberiyê.

Her ku çûyi, xewên şeva l'mın ne ma
Lejkerê bêri, li dîl girtin rîma
Ez nî zanîm li kur î, dê batîma
Hin bîwama, bo çî çûyi, ka çîma?

Ka çîma? Bêje, serê mî b'goriyê
Bîzvîrîn ser evîna xwe y'bûriyê
Dilberê, de wer bîke dilberiyê

Jî evîne çêjand û pê serxweş kîr
Çrûsk berda, dî dîl de agir geş kîr
Me, serapê li arê xwe dapeş kîr
Jî bîli xwe, dinê l'pêş çavê m' reş kîr

Ma Xwedê jî d'pejrine vê kurîyê
Hîline perda dûrbûn û dûriyê
Dilberê, de wer bîke dilberiyê

Te, dî dîl de hêtûnek dada û çûy
Dîtîna dî çavê me bada û çûy
Dergehê mefer li me rada û çûy
Jî daxwaza me ne bûy agah û çûy.
Dilberê te bîkîra dilberiyê
Ne d'hat dadan vê hêtûna xurîyê
Dîl ne dibû êdî derya bêriyê

Dilberê, de wer bîke dilberiyê.

SUHT Û ÇÛ

Wê bî suhtiyên evinê dîl de zerzengek arast
Û ne hêla kes vemêre, afirina xwe parast
Dîl ku suht Roja dî esmên, Roj dîlop dîlop heli
Dilberê dîl hişt dî ci da, ser tewand, Rojê perest

Wê hunermendê dîzani, cewherêk heye dî dîl
Dîl dîkola bî rîm û zergên dî pêtan hêl bî hêl
Warqîli lê, ev evin dê wê bîsojît pêl bî pêl
Hiştîm û çû, kuştîm û çû ber bî hélek dûriyê

ŞEV Û AXA NIVISTI

Tari,
Merşek reş vegirtibû li axê
Merşek,
Reştirin
 jî merşên miyên bızinên qer.
Endamên axê,
Kurtik û mesil
 kendal û best
 dar û ber

Seranser
Dî bini de veşari.

Dîbari
Jî esman
Wek tayê deziyê
 zırav û drêj

Hûrik hûrik
 baran
 bî girani

Baran dîbari.
Bihnek belav dibû li xwezayê
Bihnek xweş
Jî axa xam.
Bihnek xwezayi,
Vedilorand
Dilê şevdoryan
 li pesarê

Û bî lorandîn
Gıyanek xwezoki radiweşand
Lî çûkan.
Ku dî nêv dirinermkan de radwestan
Hêlina çêdikirîn, lî ser nîkulê dâsa-heyvê
Jî xeyalan
Bî sermesti

û

devbesti

Lê,
Ax nivisti
Nexweş... bêhal

Birindareki gıran,
Jî êş û skêncê çawa bêzar
Bê taqet, bê mecal

dumine

Dikeve jî qidûmê
Wîsa
Kerr û lal
Û movikên laşî jî hev filîti
Bî sisti

dilvîn

Ax, jî hîş vê çûyi û xais keti
Ax,
Nivisti...

Jîneke bî dergûş,
Ku wînda dike pîtîka xwe bî bêneyî

Lê pêsir
Ji şîr
Çawa dîperçîfîn
 û giran
 dîbîn

Jê,
Skênc û jan
Çawa şîş dîke niveka polên mîl
Jî mîyê seri,
Heta nûçîkê neynokên dî lîngan
—Mîna avêtîna dîl—

Dîjene
Wîsa.
Lî laşê axê dîçêre mîsêwa
Janeke veşari,
Bê derman
Bê tecîrman...
Kula axê ev:
Her şev
Zarokên xwe dîbine dî xewnê de
 lî ser cot

Gundi,
Gîşt bûne cotyari
Arîzi,
 lîxuser
Bî bîryardari
 gîhiştîne hev
 û tev

Xwe dane ber pêsirên wê
yên
dagirti.

Mina pîtîkên ber şîr
Pêsirê
Mîz dîdîn bî dîlovani
Dînapîrînin
Dîgezîn car carna bî şalûsi
Û bê etlahî
Dîmîjîn lê
Bî çavnebarî

Her şev
Xewnâ axe,
ev.

Û her tîm
Kesera dilê gundîya
Cotyarî
ye, bî milkdarî.

BÊNAV

—J mërxeşê têkoşerîya
azadiyê, Eziz Yûsifi re—

Mêji, bê pîrsîyan lî bîn çavdêri
Ramanên ronak, dî zindanê
Qewîrandîn pîrtûkê
Pîrtûk

şarederî

Pênûs

gîrêdayî

bî rêzîlê

—«Mafên mîrovî?...

azadî?...»—

Hîşşşt!

QEDEXE!

QEDEXE!

QEDEXE!

Ev e

Cih cih

Pele pele

Rewşa heymana me

Rewşa me ev e,

belê

Ne pîrr ecêb e,
 Ku hêzên kîlekor û tariperwer
 Xwedikiryên pentagonê
 Destê tipa ji lî darê kelepçê xî
 Alfabê ji bavêjî girtixanê
 Ne ecêb e
 Ku
 Seredanên ber girtixana
 Bî guhê xwe bîbihîzî jî devê dizdar
 Da bêje:
 —Alfabeya jî bajarê şarsaniyetê
 Ho Alfabel
 Seredanên te hatîne were dîyar.

Bênahîya wan
 Serwerên korîzan
 hatîye girêdan
 Û pûç biye lî wan pejnên bîhistîne
 Jî ber vê
 guh nadîne
 serekcelad.

Lê
 Disa jî, wê
 Bernîvisîna derefşa prolêtar
 bî cih bê
 Ku:
 «Rêzîl û zîndan
 avis in, bî azadî
 Zordestîya lî ser gelan
 her
 bî mirîne.»

BEREVANI

Bavê Tûjo

Rabû

Çavê xwe i rastê qurmiçand

Biryê çepê hıani

Çrûsk dijeni

çavê çepê

Wek şirqina

ku bikeve di birqan

Çavê xwe i çepê daçıkand

Bı mêrani

Lı celadên gırmilk

Bı stêrkên derewin xemılandi

nihêri

Bı gırani

Û yeko yeko

Bêjeyan rêt lı pey hev.

Gote wan:

«We

bı pêşdarazi

bıryar daye

jı xwe

Lê,

Disa baş pê bızanın

Em na tırsın, jı tarıstanıya mırinê

Em na tırsın

jı brûskên har

yên di ewrên reş

Lewra
 Em,
 Dendika
 dî geruya
 Rojâ welat in
 Em nattîrsîn
 Em,
 jî mîrînê
 na çilmîsîn
 Disa bîzanîn:
 Jî gîdranên berazên kûvî
 û jî keftar
 Dîjwar,
 xwînxwar
 û jakawtîr
 tu ni nîn
 Tu ni nîn teba lî reşayîyê
 Lê,
 Hêz û jakawîya wan
 Lî be tirêjên ramanên mîrovan
 na tîwan
 Û lî ber bîzava bawermendan
 naçar
 dîmînin.

Bersiva mîn ev e,
 Beravanîya mîn ev
 Me bawerîyek, pêşbîrek heye
 Em, ronahîya dilê xwe
 Bî qelew bûna kedxurîyê
 Bî tariya patoxwîra, na dîn guhartîn
 Ronahîya dozan; mîna rîma ye
 Rîm dî şîfan de na yê veşartîn.
 Û jî benê doneki
 yê sêdarê

RAGIHAN

—Jı şıvan û nıviskar Erebe Şemo re—

Devê me de çîkên zanyariya gelêri
Guhê me de stranên Lenini, olan olan...

Ey çûkên lı serê keman

Û kewên lı terazinên bandeva

Yên çıyayên bılind

Hun nêziktırın jı me re

Hun nêziktırın jı me şıvan

şevdori

û cotkaran

re.

Çı bıgre

Em

Hevrayê hev in

Lı pesarê

Lı rıyan

Û dı belengaziya malhebûni de

lı dînê

Werın,

Werinê!..

Destek me de çoyê şıvani û cotkari

Dı destek de pênûs e, bo dirok-nıviskari

Em, we vedıxwinın
Me dest bı nıvisana dirokek kırıye
Dirokek wek stran
Bihndarıya gulan dıweşine
ji guliyê azadiyê

Fermo
Hun ji werın
Hun ji werın nav qora me
bı bazdan

Em havılkar ın
Lı kefteleftek
Lı tevgerek
Em havılkar ın, bı çısti
Me pêşbirek heye,
Herem herem
Pele pele hılrakırına kedxuri û mêtıngehkari
Û seraser
Damezrandına dinyaki ronak e,
Damezrandına dinyaki ronak
bı sosyalisti.

Werın!
Bıyan û stûxwar
Ne minın
Ey eyloyên lı esmanên bılınd
Şêrên lı darıstanê
Û bılbılên bengi û pişekar
Werın!
Bıyan û stûxwar
Ne minın
Ey eyloyên lı esmanên bılınd

Şêrên lî darîstanê
Û bîlîlên bengî û pişekar
Werin
Hun jî bî me re bîvîsînin diroka azadîyê
Werin nav qorên me
 bî xawêni
 bî bîryar

Werin!
Dîlê me de hêtûna bîzavîya gelêrî
Lî raser me, bî pêldan, derefşa prolêtar.

MEMÊ NEMIRD

—Lı ser pêşgotına Memê Alan
JıN Nûredin Zaza re—

Me wisa afirand
Me wisa afirand ku
Memê,
Bı dek û fenê mir
Bı navtêdana Bekoyê ewan
dızani
Û dızani
Ku xwarına hınarê
ni ji xêrê
re ye
dı zindanê
Bı vi ji dızani, belê
Ku bivê
bı revê
bı mırinê
Zinê
pê re ye.
Lê,
Bajarê Cızirê,
Hesen,
Çeko,
Qeretacdin?..

Niřên wêbê,
Evindarên şoreşên cıvaki
Û têkoşerên welati
bımana bı kê?

Ma Aşil ne wisa bû?
Tu dızani.
Ne dızani bû ku Hektor bıkuje
Gelek nêz e,
Gelek nêzikayi pê dıde mırın
Wê destpê ke, rêwitiya Hadesê
Lê,
Disa paşve ne kışı
Poniji
Got:

«Bı şın
kırına pê-zivin
Thetisê
be ji

Divê
Bı jindari Troya
Ne nihêrın lı bejn û bala vi
drûv-xwedeyi
Lı parastiyê Apollon,
êdi»

Em,
Wer bêjın ku
Ziné revand
Û bır bajarê Mıxrıbyan,
Lê paşê?..

Qazi Mihemed wê kê bîrevanda
Kê, bîbira ku derê?
Lê gelo tu?...
..Tu wisa bîwa
Dîva

nîha

hun tevi hev bîvîstîna

Lî kujê bîyanîstanê,
Lî wi peleyi

Memê Nemîrd

Eî gîyanek geştîr û kûr

Dî dîlan de rûnîşt

Û tê de

Xîtêra bîzaviya armancên ronak vêxîst

Ala serketîna meferê vegîrt.

DILO

Çırav, mina te bışırşırına
Bıpêlpêlıyan derya mina te
Pergala xwezayê lı ku dıma,
Ne teqıya gerdûn, jı evinê?..

DİLBERA DEMOQRASI

Me şûnwarê te
Ne çikand
Me ne xemiland mızgeftên te
Bı zerzenga.
Û me tê de
 finda
 vê ne xist.

Tu,
Lı war û kolanên me bigeri
—Bo dermanê çava
An, bo jana drana—
Dé ne bini
 birdariyek danini
 lı ser navê xwe.

Bı rasti,
Ev
Ne ji bê famiya me
An ji
Ne ji ber
 berberiya me ye
 dıgel te.

Jı me
Hin jê
Navê te
Jı pirtûkên bıyanıyan bıhistın.
Mına navên çiroki

Her weki:

Ahûra Mazda

Ukko

Îndra

Demeter

Jî ber

Rojek jî roja

Ne li pesarê

Ne ji li bajêr

Em leqayi hev ne bûn

Ne bî kali

ne bî sûtali

me tu

ne diti

Dibe ku

tu

dî me de bîhuribi li derek

Lê,

Jî ber, te pêçeya serçavê xwe

ne da ali

Û xwe nişani me ne da

Me hev ne nasi.

Heke

Demêke

te i vala hebe

Jî kerema xwe

Bî rêgani

Seriyek li bali me xe ji

Camêriya me, ne xirab e

Em ji zanin mêvana biezîminin bî xawêdari

Jî bir me ke

Me ditina te divê

Jî kerema xwe re

Rojeki bali mede ji weri

Bali me de ji weri, dilbera demoqrasi

PEPÛKÊ

Çima herşev dipûkînî wisa
Çima herşev dipûkînî, pepûkê
Bo çi nayê te hedan,
 bo çi?..
Jiyaneke seraser dibûrînî bi nalîn
Lê,
Dîsa jî deng li te sar nabe
Devê te nakeve kalan
 dîsa

Bo çi?..
Hê ew çîroka navdar e?
Ka,
Tu û birakê xwe çûbûn kerenga
Destê te de xilç
Xurc,
Bi birakê te re
Lê, binê xurcê qetandî.

We nedizanî.

Te kerenga radikir
Te kerenga radikir bi xilçê
Bo bike xurcê
 te dida birakê xwe
Damarî, li malê li hêviya we
Kî zane?..

Belkî bo tirşikê,
belkî bo mehîrê
hun şandibûn pesarê
Belkî bo çêrizandin...

Te gelek rakir.
Dema dagerê,
Gava xurcê vala kir
Ji bil çar-pêncê stûxwar
Te nedît
Tune bûn kereng tê de
Te,
Borîna bavê xwe
anî ber çava
û pitîna damaryê

varê
Ku wê çiqas li te keve...
Te bawer nekir ji sonda
Ji birakê xwe yê takê bitenê
Ji te tirê
Wî xwaribû kerenga giştî
Te bawer nekir
Bi naştî
rabûy,
zikê wî qelaşt
bi kêrika ko
asikê vekir

Tê de
Ji bil kerengêk
Ne hewrikek nan
ne libek dan...

Û sêwiyê reben hê xurîn.
Hiş çû li te
Te nifirek ji kezeba kûr
li xwe kir

Nifir
Cih girt bi lezokî
Ji wê rojê vê de
Hê dipûkî
Hê dipûkînî...

Bo çî hat serê te bi tenê,
Bo çî dadî, di te de cih girt nemaze?..
Dikarî bersîva vê bidî
Bêje...

Em
Ji mêj ve
hev dikujin
Em mirov
Ne yek, ne du
Milyonan dibrînin
Gelekî,
Neteweyekî seraser
diqelînin
dimalin
ji dinê

Roja,
Kolanên me sor nebin ji xwînê
tune.

Û em
Li pey hev sîxur

celad
û mêrkuj
Bo çi
Destên
napalm,
atom,
nêtron avêj
Mîna te
wernagerin
bi têtîlek di
Herwekî
hirç,
keftar,
beraz

Na!.. na!
Ew gune ne
Ew, wekî van
ne hov in
Wekî van, ne jakaw in
ne çavsor in

Mîna
Destên napalm,
atom,
nêtron avêj
Û mîna van ne giyanqirêjî ne.

Divê
Tîşteke din
bê dîtîn
bo vana

tebayek din

Lewra ev

Bo stêrkek derewîn li girmilkê zêdekin

An jî

Ji bo çend polikên diravîn

Gelan dibrînin.

Nanihêrin li hêstirên pitika

Ku pitik in

hê li ber şîr in.

Mepûkîne pepûkê

Mepûkîne niha

Kengê ji van ên ha

kes nema

li darê dinê

Wê gavê

Bextê xwe yê reş bi bîr bîne

Ji rebeniya xwe re

Bipûke...bipûkîne.

MÊRXAS HEBÛN, HEVALO!

- Ji bîranîna heval Muhterem re -

Mêrxas hebûn
Mêrxas hebûn li eniya şerî
Canfîda,
 giyan-Roj
 dil-xurî
Û digel kilûkêmasiya
Mêrxas hebûn, hevalo!

Nedideliya çavê wan ji tendûra Rojê
Mêrxas hebûn, hevalo!
Çavê xwe nediniqandin ji mirinê
Zirav-piling
Nefspiçûk
Û dil
 ji yê bilbil
 teniktir
 û bengîtir.

Di eniya şerî
 ya demokrasî
Şer dikirin bê westiyên
Bo raman
 û armancên gewre
 û bilind
Bo maliştina belengaziyê ji dinê
Di milê karker û gundiya de
Û tim li êrîşê

Êrîş dibirin ser kozikan
Yê hêzên
kedxwiryê.

Dibişîrîn, bi meferjenî
Dibişîrîn
Li spêdeyan bi mefer dinihêrîn
Li spêdê mêtingeha
Li yê prolêtar.

Rojek ji rojan
Roj û heyv
Digel peyayên xwe yên stêrkan
Çardar anîn
Bi giramgirî
bi sertewînî
danîn.

Hercarê yek jê
Lê siwar bû
Ber bi gerdûnek din çû
Serbilind
enîvekirî
û xawêndar

Em ketin binê nizangê,
Nizanga wan
Li ser milê me
Çû baxçeke gulan
Ku ji ava azadiyê sor dikirin di dilan

Mêrxas hebûn, ber bi Rojê hinartî
Merxas hebûn ku niha
Di hêlîna dilê me de veşartî.

ZEMBİLFROŞ

Lawê mir
Katên xwe
Bı ref û nêçir
Bı debdebe
 kêf û şayi
 derbas dıkr

Rojek,
Bı rım,
 şûr,
 kevan û tir
Lı pey rawırek kûvi bû,
 lı pesarê
Leqayi gorek vekıri
 hat

Tê de,
 qafê seriyek, jı şır spitır
Û bı bışırandıneke sar i tınazkır
 dit.

Pırsi jı nêçirvanan
Jı hogırên xwe
Jı qoqê seri,
Jı gorê
Bersiva ku danê
 ne jı xêrê
 re bû

Bı kurtebıri
Mırın hebû dı kutayıya jinê
Dınya,
derewın,

xapinosk,
bê fêde

Jinek,
Hezar sal bı şayi bıbüre tê de
Disa ji kutayı
Wek telpek şeverêşi, bı mırın, tê
Dawınıya jinê gor e,
Lı kal û cıwan nayê rehmê
Lı belengaz û maldaran

na nihêre

Qenci,
lı pey qenca
kar

Xırabi,
lı pey wan pışti û bar
bı xırab-navdari

dımıne

Mêrxasiya bêna
Debarıya
bı destmıza xwe

û bı xwêdana enıya

xwe, jıyan...

Perrıya jına xweş ev e,
Wilo ye bı rasti
Wer e.

Gıst bî hev re

zıvırin,

Dagerin

Bajarê Siliva.

Lawmir,

Û bî dilek xemgir

Bî ramanek kûr

Hilkîşî serayê

Jî wê carê pê ve

Xulam,

qerwaş,

hogır

Lawmir, êdi ne ditin

Şeveki

Jî nişka ve wînda bû

Mîna gepek nan, cîmûcela bû

jî seraya Siliva

Bo

Lêgerina

kedeki paqij

Ku jî destmîz

û xwêdana

enîya

xwe

bî dest xe

Bo kedek helal

Nependi bû

Çû.

Geri bî roja lî pesara

Paşê,

Hini selék çékırınê bû

Selêka çêdıkır vızıla

Selêka

jı bişenga

dıhonand,

dırêst,

tani

Lı sûk û kolani

yên bajêr

dıgerand,

dıfirot

Pêşbirek ramani,

Bingeha baweriyek

—mina olek nû—

dani

Lı ser kedparêzi û xebatperweri.

Lê,

Hêzên kedxuri

Geh bı dırava

Geh bı delalîya bedewa

Bı sixuri

Û bı dek û dolaba

pey ketın

Xwestın,

Bıpelşının vé baweriyê

Wi bıxırının.

Ev dilawer, lê warqli
Ne şiraniya berhevkirina dirava
Bo malhebûni
Û ne qozaxiya
 bejn-zeytûni
 ya
 Gul xatûnê
 seri ne da.

Ev mirza
Ev dilawer
Dı kijan heymanê,
 salê
 de, jıya?....

Na yê zanin
Ki zane,
Belki dı pergala koledari
An ji,
Dı gehineka mirekiyê
Hat bı hev xıstın, ev serawa
Jı jıyana gelêri
Jı ne razibûyına pergala
 kedxuri
 za.

Lewra,
Her weki duh
Îro ji
Tu car
Deriyên maldara
 lê ve ne bûn
 bı dostani

Ew tim
Dı cıvata
belengaza
de
hat ezımandın.

Niha
Bı bestek geş i nûtır
Selêk lı mıla
Deri bı deri dıgere
Bı mefer e,
jı duhi bêtır
Selêka dıfroşe bı stranek evini, lı awa
Û va
Jı devê cıwani
Dengê Zembilfroş tê,
jı kolanên Silıva.

JİN XWEŞ E, EVDALO
EVDALÊ ZEYNIKÊ!

Jin xweş e, Evdalo!

Jin xweş e.

Jin

Mina avên çema

dı gelıyan de

bı xurrin

Mina sırra spêdê bıharê

dı rêla de

bı xuşin

Mina qulingên te

Dı reşık û spiyê esmanê şin

de

bı fırın

Û bı bışkifin

Dı bûtıkên

lı guliyê meferê

de.

Jin xweş e, Evdalo!

Jin xweş e.

Bı bıjündari, jin xweş e

Bê dest-vekırına lı ber nekesa,

Bê hewcedari

Û bı meferdari,

Bo ava kırına spêdeyên ronak...

Xwedi diravin
Destê me ji girêdan
Bı çavê me de ji anin
ava reş
Ne perr û baskê qulinga
Ne kalikê Şêx Badin
ne hatın
lı hewarê
Jı me re ji, çareki ne din.

Jin xweş e, Evdalo!
Jin xweş e.
Mina straneki lı dorhêla
klora Rojê
Mina noqerîya qulinga, jı esmana
Û lı heymana,
navê xwe kolan
bı serbılindi.

Weke te
Olan dan,
dı guhan;
bı stran
Bı serawa
mayın.

Jin çêtir e, Evdalo!
Jin çêtir e.
Jin xweştir e jî mîrîné
Lê,
Mala feqîrîyê xopan be
Ka were
Em mîlên xwe bîdîn hev
Bo jinê,
 bo evîné
Êriş bîbîn ser kozîkê
Feqîrîyê bîmalîn jî bîni,
Feqîrîyê bîmalîn bî têkoşîné.

BI KURTEBIR)

Jinek bûri, çû, bê yar û welat
Wek din û sewda, wisa mit û mat.

KUDANDIN

Hevnasıyek me, heye
Em ne bıyan in
Hevnasıyek me, heye
Bı wê rıya bêna

—Kadız—

lı esman

Lı esmanê balûpal
Şin
Û
Jı zerıyan arasti

Me, çend laçin
Çend filar
Lê peritand
Û
Lê
Me, çend car kudand?...

Jı me
pê ve
kes nızane.
Em lı welatê xwe tefarık
Û em
lı deverê dı,
tengezar.

Me, lı berên kilometreyên wê
Bı hedar
Serpêhatıya xwe
necırand.

Jı destpêta zerketavê
Heta
Spêde
bışkifi
dı bışko ja
kebar
de.

Û me rewêrt dılê xwe i karak
Mina pişekarek
Me, jê
birdariyek
afırand

Û me jê
Birdariyek çıkand

Ku rojek rıya we
pê keve
hun dê bıbinın

Birdariyek çıkandi
Lı zerıqıngêhê.

Lı wê rê

—Lı kadızê—

Me Pêwirê

nasi

Xwe serapê

bı çetare rapêçabû

Lı seri zaxoriyek bı berzerine

Dı devê newalê, lı ber karêzê

Dı me de derket

Xuya bû

Bı nêzikayi me dest da hev

Hev nasi

Û

Bı warqılina darazı

ya dıla

Bı hev re

Katên xweş derbas kır.

Wê

Jı destê me

yê

qusandi

piyan piyan

Şeraba evina azadi

ya cıncılı

vexwar.

Lı wê rê

Me, gelek reng têba nasi

Gurandi

Îpela tazi

Hilawısti

—bûn lı qınara

Yên gırmilkên wan bı xerci
Zerzengên wan, bı xwêdana pala
arasti
bûn

Bı gotinek vala
Gelan dıbrandın jı dinê
Jı nıkulê namlıyan
Jı devê şûra
Jı keviyê mertala
mırınê dijenin

Xwinrêji dıkırın

Bo

Pergala

xwe ya

hoviti

Serwerên bale

çopik

korizan

Gış

Rûreş,

perişan

Dı nav reş-rûpelên şarsaniyetê

Lı qınara

hılawısti...

Me di

Me nasi

Lı wê riyê

—Lı kadızê—

Gelavêjen dest bı xitêre

Ku

Cejn û cigur

Bı wan jindar in hêji
Bı wan ronak in, Qurix dı niveka esman
Gelavêjên;
Jı dılopek adan
Deryayên meferê afirandın
Û bı me dan
 vexwarın
 nasın
 nişan dan.

Bı kurtayi ev
Em lı hev drêj me kın
Bı xatirê hewe
Va
Mın laçına xwe
 kır pê,
 û lı rê
 rêwıngi me

Dıvê
Bıgıhijım zerketavê
Dı gerûya Rojê de
Lı navê
Dilbera mın rûniştiye
Û
Bı bendemani
Rıya mın dipeyê misêwa.

BEIVNO!

Beivan kulilk vekır
Dı axlêfa bıharê
Jin û evin bı hev re
Bışkifi j'gulyê darê
Kovan malê bar kırın
Çûn qefake l' nızare
Koneki reş vegirtın
Tê de ketın hesarê.

Beivan kulilk vekır
Lê, ez şarederi bûm
Rınd û lewend bı şahi
Ez dilê keçperi bûm

Bışkifin jı bışkojê
Nazenin û dılrevin
Lı bın darê zeytûna
Bı leyz û bez û kenin
Bı awırên dılreva
Kuştına bı bışırin
Dıkrın ref û nêçirê
Bı zarê xwe i şirin

Beivan kulilk vekır
Dıl çıvikek xışim bû
Tafıl kete dafikê
Paşiyê tê de hin bû

Beivno! kulilk vekın
Dıl, dilê wê demê ye
Disa rasti yarê bê
Lı hêvya wê xewnê ye
Me kemyana jıyanê
Dı çavê yarê de dit
Ava Xıdır lê d'geri
Şeraba j'lêva wê ye

Beivno! kulilk vekın
Da dilber were hafê
Bın perr û baskê xwe de
Dıl bighinin tewafê.

KARINA ME

Rast e,
Ne bı me ye gera Rojê
Û rê stendina dinya gewrik
dı gerdûnê de

Havin û Zivistan
Bihar û Payız
şev û roj

Lê,
Bı me ye
hılkışına şırık
lı laşê zıyanê

Seridina simbil, bı zervegerin
Jı hêtûnên tihnebilind, herikina hesın
Ron bûyına karaka kevirin
—Mina rûnê helandi

dı sitilê de—

Bı me ye,
hılberin
Dûkêşıya bixêriyên kargeha
Rabûna balafıran bı me ye
Frına wan lı ser ewrên dı esman
Û

Lı derya
avjenıya
keştıya

Em,

Geh bîrsî

Geh nanozîko

Û geh jî

bî romîzî

xebîtin

Çîrçên enîya me

Bî rîwâlî xêzxêzî

Destên me qusandî

Pîyên me çîrî

Lê

Perri

ya wan,

lî me

dîzî

û talan

Jî çend sed salan

vê de.

Ne bî me ye, isîna stêrkan

lî esman

Lê,

Em dîkarîn stêrka bextê xwe geş kîn

Gera Rojê,

ne bî me ye

lê,

Em dîkarîn şemala rojên xwe xweş kîn

Û reş kîn,

jinê

lî mêtinkaran.

**ME DESTÊ XWE BIKAR ANÎ,
PÊŞİYÊ**

Me destê xwe bikar ani, pêşiyê
Dı destpêkê
Dest û lepên me zexel
Lı hev werıbi
Bêkêr.
Lê,
Hêdi hêdi
Bı xebatê,
 lvin
 vezelin
 leyıstın

Hêz hat wan
Şarezayi
Pêkayi çêriya lı pêçıyan

Me destê xwe bikar ani, pêşiyê
Û milên xwe
Hêz,
Mina şırka dı zıyanê
Mina ava dı rehê dara
Hilkışı,
 çêra
 lı mêji

Dina bibikên me kûrtir
Bênahiya çavan balûpal
Hilberin pêşveçû
Hilberin
Jı berê bêtir.
Bı berhevkirinê
Bı nêçirvaniyê, pêşiyê
Bı hedan
Bı kedi kirina tebayên kûvi
Û
Bı şivani...
Bı afirandina agir
Me pêşiyê sifir,

qilê

hesin

jı hınavên kevır

derxıst, dit

Me heland mina rûnê dı sitilê
Û bı tov kirin
Bı çandina ceh

gılgıl

garıs

genım.

Me destê xwe bıkar ani, pêşiyê
Jê
Mêji xebiti bı kûrayi
Bênahi fere bû, balûpal...
Raman,
Jı karêza hilberinê nola lehiyê

Zan.

Listik û govend cur bî cur

Awaz rengin

Ava-endazeri

gewre,

zirav,

narin

Û pişekar

Jî kevanê zmên

Bêjeyên mîrarireng jenin

Strana rêstîn

bî hunermendi

Rewêrtîn

Jî mermerên pola

Şûnwarên bêna

Yên hêji navdar in, li dinê

Bî qozaxi,

bî lewendi,

Kesi,

Afrodîtê ne dibû

Ne Kronos

ne Zeus

ne Ra

Ne l'Olimpûsê

ne li Knidos

Me,

Jî xwe re

Dî derya ramani de afirand

Û necirand

li ser daringê

Me,
Bejn û bal, ser û sincê
wê

Jı qeşengi
qozaxi
toliti
ya mirovi

Berhev kır
Lı hev dani.

Me destê xwe bıkar ani, pêşiyê.

Agır ne ditebiti
Av serhılati bû, dı coyan de
Dûkel beredayi
Bı têkıl kırına destê me
Agır, bı kêrhati
Av, bı serûber
Û dûkel

hevsar kırı
Dı makinên xweger
de
vegeri

Bı
Bızotıya libati
germi
û
ronahiyê

Me destê xwe bıkar ani, pêşiyê
Berê,
Jı tebayan veqetin
Dû re
Hilberin
 pêşveçû
Bı pêşveçûna hilberin
Pêlpêlin deryayên ramani
Û em,
Hêdi hêdi bı hedan
Lı rıya şarsaniyetê pêşve kışin.

LI BANDEVA SPÊDE

Bı destê dila
Jı okyanûsa dilistani
Fılti
Fılti Roj
 jı merbend û rêzıla
 jı lela
 taristani

Bı xawêni
Hılkışi esman.
Roj,
Lı ser milê dila
Dı nav gewlazên qerenfıla
 de
 xemılandi.

Reng dawerıbi rûçıkê asiwan
Jindari lê çêriya
Hınarik lê sor bûn,
Lam geş,
Bı xuyani.
Avê seri hılani
 jı kêfa

Û mızginê ragıhand lı xwezayê:
 «Mızgin lı we bışkıfi
 Dı bışkoja Rojê de
 Lı bandeva spêde
 Lı bandeva beyani»

Dila,
 Rêzıla
 dî dest
 Merbenda dî ling
 Û lela
 dî stû
 şıkandın
 Pê
 Tariyê
 gîrêdan
 Pê, tariya mêtinkariyê.
 Û terra kîrîn
 Dî kortalê
 lî gelyê
 çûnehatê
 Gul û gîya
 Serê xwe derxistin jî axa bêweç
 Û guhdariya
 wan kîrîn
 Jî xwezi û bêriya,
 Ewrê dîlovan
 Keliya,
 gîriya,
 jî hevqîhinê pêlek
 Û bariya
 baran
 bî dîlxwazi.

Lı darıstana

Çûk,

Gazi

Kırın

Bang kırın karxezala:

«Mızgin lı we bışkifi

Dı bıškoja Rojê de

Lı bandeva spêde

Lı bandeva beyani»

Bızav hat dılê kiroşkê

Qıdûm, lı çokê kûsi

Û tırta hoviyan

Dı dılê xezalan de ne ma

Kuriyên mêtınkar rıçifin

Lı hev dêlıyan

Revin.

Lê,

Zanga ji lı wan sitari ne kır

Qeliyan,

brin.

Şafirên bêweç
Havîkar in, lî zayinê
Gihîştin ber destên şareza
Dilxweş in,
Êdi
Ew ji
Ne sêwi...
Gerdenaza
 û bî evin in
Zayoktir in, niha
 xwezoktir in
Dî bin perrê karkêran de
Lezoktir in,
 bo
 hîlberinê

Gism,
Kûr dıkole

mîsêwa

Straneki dîstrê

Straneki lî awa:

«Lê zeviyê, delalê!
Mîzgin lî me bîşkifi
Dî bîškoja Rojê de
Lî bandeva spêde
Lî bandeva beyani»

Bî destê dila
Şarsaniyet awa

bû

dî kûrayîya

dirokê

Û bela

bû

lî dîné

bî balûpali.

Bı destê wa
Jı okyanûsa dilıstani
Roj,
Jı merbend û rêzıla
 mêtınkari
 filiti.

Lıbiti
 devê
 hılberiné

Jê,
Pêla
 mızginê
 pêlpêliya

Û qırıya:
 «Mızgin lı me bışkifi
 Dı bıškoja Rojê de
 Lı bandeva spêde
 Lı bandeva beyani.»

EZ MENDALEKİ ÇAR SALİ ME, MAMO!

Ez mendaleki çar sali me, mamo!
Ez mendaleki çar sali
Lı kolaneke Mehabada xopan mame
Lı kolaneke Mehabadê
Kolanên Mehabadê xır û xali

Roj,
Mîna kloreke rûni, jı genimê sorgul
Ku dı tendûrê de sorgıziri
Dı şebaka me de,
 lı rohilat
 lı esman
 jı mın re
Weki bışirandınên dayıka mın
 dıbışiri

Û

Ez nızanım çawa bû, mamo!
Çarşeveki ket navbera me
Mina cubê İmam Xumeyni tari

çarşeveki reşvegeri

Û

Mina tavanê teyrokê
Agır bari

jı balafıran

bı dıyari

yê sala mendalan

lı me

Ez mendaleki çar sali me, mamo!

Dı sala mendalên dinê de

Ez mendaleki çar sali

Lı hewşê

pıtık lı berdıl

pıtık lı hembêz

laşeki

Laşeki pari bı pari

cege cenge

jı bombeyên mêtıngeskari

Ew laş yê

dayıka

mın e.

Ez mendaleki çar sali me, mamo!

Ez mendaleki çar sali

Ragihinin Dehakê vırni imam Xumeyni

Bêjnê:

Te Mehabadê xopan kır

lê

Lı ser kavilê

wê

mendaleki çar sali

Niha

Bı ava kırına Mehabadek nû,

bılı...

Ez mendaleki çar sali me, mamol

Ez mendaleki çar sali

Ez niha malokan çêdikim jı xwe re

Ez ê jı malokan ava kım Mehabadê

Mehabadek ku:

Jı avahiyên xwêdana mın xemili.

FERHENGOK

— A —

adan	: öz, bereket
afırandın	: yaratmak
Ahûra Mazda	: Zerdüşî dininde iyilik tanrısı
Apollon	: Eski Yunan'ın müzik ve okçuluk tanrısı
aram	: sabır
arastın	: donakmak
asık	: mide
Aşil	: İlyada destanının Akhalı kahramanı. Tanrıça Thetis'in oğludur. Hektoru öldürdükten kısa bir süre sonra ölür.
ava-endazeri	: mimarlık
awaz	: müzik, makam
Azer	: Kur'anda Hz. İbrahim'in atası olarak gösterilir. Bazı yorumculara göre babası, bazılarına göre amcasıdır. Put yapmakla ünlüdür.

— B —

bale	: ahmak, aptal
balûpal	: engin
bandev	: doruk

bergeh	: panorama, manzara
berwar	: yamaç, tarih dönemi
berzerline	: opaz, sarı yakut
bestin	
(bıbesten)	: bağlamak
beybûn	: papatya
bêna	: sonsuz, ebedi
bêweç	: kısır, çorak
bijışk	: hekim, tabip
bijûndar	: sağlıklı
bijûndari	: sağlık
bişkoj	: düğme, gonca
b yanistan	: gurbet, yad el
birdarl	: anıt, abide

— C —

cıgur	: mesire, mesire günü
cincilandın	: arıtmak, durulamak
cincilandi	: arıtılmış
cincılı	: arı, duru
cincilin	: durulmak
c.nıgın	: somurtmak
cûn	: gri

— Ç —

çetare	: ipeklî elbise
çêj	: tad
çêstin	
(biçêje)	: tatmak

cırav	: çavlan, şelale
çısti	: disiplin, itaat, uy- ma
çopik	: dünya işlerinden anlamayan, aptal kimse

— D —

damezrandın	: kurmak
daraz	: karar, yargı, hik- met
daring	: madde
delin/delıyan	
(bıdele)	: kamaşmak
Demeter	: Eski Yunan ekin ve bereket tanrıçası
derbend	: set, baraj
derefş	: sancak
destmız	: el emeği, ücret
dêlandın	
(bıdêline)	: şaşırtmak
dêlin/dêlıyan	
(bıdêle)	: şaşırmak
dırav	: para
dilbaz	: yakışıklı erkek
dilber	: güzel kadın, sev- gili
dilawer	: yiğit
dizdar	: kale, zindan koru- yucusu, gardıyan
dûkel	: buhar

— E —

Ebrehe	: Kâbeyi yıkmak ama cıyle Mekkeyi ku- şatan Yemen or- dusu komutanı
--------	--

eciqın	: ezilmek, çiğnen- mek
endam	: üye, aza
etlahl	: ara, fasıla
eylo	: kartal

— F —

felat	: kurtuluş
fermo	: buyurun
fesal	: ölçü, kıyas
fêr bûn	: öğrenmek
fınd	: mum
filar	: tabanına çivi ça- kılmamış, çivisiz ayakkabı
frêqet bûn	: müsterih olmak

— G —

gehinek	: evre
gerû	: odak, merkez
gere	: ulu, yüce
gıhanek	: varış, varış yeri
gıram	: saygı
gıramgır	: saygılı
gıyan	: rûh, can

— H —

Hades	: Eski Yunan inanı- şında yer altı dün- yası, cennet ve ce- hennemın tümü ve ölüm tanrısı
hamûn	: ova
Harût û Marût	: Kur'anda değinilen Babilonlu iki sihir- baz melek oldukla- rı da söylenir.

hedarı : sabretme, sabır
 hedının
 (bihedine) : sabretmek
 hedar : sükunet, istikrar,
 dinginlik
 hedrin
 (bihedire) : sükûnet bulmak
 hejmarvan : sayman, muhasip
 Hektor : Troya kralı
 hevok : cümle, tümce
 hevra : yoldaş, yol arkadaşı
 heyman : asır
 hêçandin : denemek (bîhêçine)
 hêçandi : denenmiş
 hêsa : kolay
 hêسانی : kolaylık
 hêtûn : kireç, demir vb. sa
 nayi fırını
 hêz : güç, kuvvet
 hılawıstın : asmak (hılbawêze)
 hılawısti : asılı
 hılberandin : üretmek
 hılberin : üretim
 hınartın : postalamak, gön-
 dermek
 hışaza : serbest düşünceli
 hışçalak : sivri fikirli, delidolu

— İ —

İndra : Hind vedist dininin
 doğa, fırtına, yağ-
 mur ve zafer tan-
 rısı

— J —

Jakaw : yırtıcı, vahşi
 jar : zayıf, ince, cılız

— K —

kadız : samanyolu
 kaj : çam
 kajıstan : çamlık, çam ormanı
 karêz : pınar, havası serin
 yer
 kat : zaman
 kathıjmêr : saat
 kebar : fecir, ilk şafak
 keftar : sırtlan
 kefteleft : mücadele, didinme
 kemin : tuzak
 kerane : çekilç
 kersax : kumsal
 keşti : geni
 kezaxtın : budamak
 kêferat : iş, uğraş, uğraştı-
 rıcı, didindirici iş
 kınûşık : pembe
 kit : hece
 kokım : kocamış, yaşlı
 kolan : cadde, yol
 korızan : kavrama yeteneği
 küt, geri zekâlı
 kovan : hüznü, üzüntü
 kudand n : uzun yol yürümek
 kuri : canavar
 kuriti : canavarlık, canavar
 ca
 kur û lûs : sevdiği veya yakı-
 nının ölümü nede-
 niyle saçlarını, vü-
 cudunu kazımak
 kesmek anlamında
 beddua, ilenç
 Kuşpene : kasıntılı, havalı
 kutayl : son, bitim

kûre : fırın. Demirci, çömlekçi, destici fırını, ocağı.

— L —

la'l : kızıl, kızıl yakut
laçin : yolculukta giyilen sağlam ve dayanıklı bir tür mest.

Lâmekan : Göğün en üst doruğunda olduğu ve tek tanrılı dinlerde tanrının orada oturduğu var sayılan yer.

lej : kavga
pêlpêlandın (bırpêlpêline) : dalgalandırmak

pêlpêlîn (bırpêlpêle) : dalgalanmak
pênûs : kalem, yazgaç

pêrgin : birini karşılama, kabul etme

pêşbir : erek, hedef

pêt : yalım

Pêwır : Venüs

pijak : yansı, damla

pıncartın (bıpıncêre) : ezmek, sıkarak ezmek, çürütmek, tahriş etmek

pıncırın (bıpıncire) : tahriş edici bir şekilde ezilmek, sıkılmak

pingar : birikme, doluşma

pirpışın (bırpırpışe) : kabarmak, kabına sığamamak

pirpıtandın (bırpırpıtine) : debelendirmek

pirpıtın (bırpırpıte) : debelenmek

pıtık : bebe

pirhevok : cadı, örümcek

pişe : sanat, (güzel sanatlar için)

pişekar : sanatçı

— Q —

qad : alan, meydan

qam : güzelliğe, mutluluğa değgin arzu, istem. Derinlikte boy

qedexe : yasak

qeşeng : uyumlu güzel, yakışıklı güzel.

qewırandın (bıqewırine) : sürmek, kovmak

qozax : yosma

qınare : askı çengelli, kasap çengeli.

— R —

raberi : sunu, sunuş

rabırdû : mazı, geçmiş

rain : manevi bağlanma

raman : fikir, düşün

raman (bıreme) : düşünmek

ramandın (bıremine) : düşündürmek

rawestın/ rawestıyan (raweste) : durmak

rewêrtın

(birewêre)	: yontmak
rêzil	: zincir
riwal	: bıyığı terlememiş genç
ro	: ırmak
romızı	: gündelik, yevmiye
rûs	: keskin. Yırtıcı anlamında keskin. Şûrê rûs: keskin kılıç

— S —

serawa	: müzikte taksim. Öy külü uzun hava.
seredan	: görüşmecl ziyaretçi
serhılatı	: firari
serketın	: utku, zafer, başarı
serpêhati	: sergüzeşt
serûber	: düzen, intizam, uyum
sılıkandın (bısılıkine)	: gocundurmak
sılıkın (bısılike)	: gocunmak
sıtembar/ stembar	: mazlum, ezilen
sıtemkar/ stemkar	: zalim, ezen
sixur	: casus
spêde/spıde	: şafak,
stro	: boynuz

— Ş —

şafir	: bozkır, sıtep
şareza	: becerikli
şarsaniyet	: uyarlık,

şırav	: çavlıncık
şûnwar	: heykel

— T —

tavan	: sağnak
tavi	: yağ yağmuru, güneşli havadaki kıssa sağnak
tawan	: suç
tawl	: sıtmal
teba	: hayvan
tecırman	: tılsım
tefarık	: çift-çubuk sahlı olmayan yoksul köylü
tengezar	: yerinden yurdundan kopmuş kimse
terazın	: dorukların Güneş gören meralı yamacı
teyısandın (bıteyısine)	: söndürmek
teyısın (bıteyise)	: sönmek
têkoşer	: savaşımçı
têkoşın	: savaşım, mücadele
têmtıl	: kılık, kıyafet
Thetis	: Aşil'in annesi, gümüş ayaklı tanrıça.
tıp	: harf
Troya	: Tarihi Truva kneti

— U —

Ukko	: Finlerin Kalevala destanındaki Gökler tanrısı.
------	--

— W —

warqılın	: farketmek
wêbê	: gelecek, ati
wırwırandın	: saçmak, serpmek
wırwırın	: saçılmak, serpilmek dağılmak

— X —

xavık	: tül
xawên	: onur
xawêni	: onursal
xawêndar	: onurlu
xerci	: sırma, işleme
xetere	: tehlike
xewar	: uykucu, uykusever
Xewarê	
şikefta	: Yedi uyurlar, es- hab-ı kehf
xıtêre	: meş'ale
xonçe	: gonca, okuntu
xopan	: viran, harap
xunav	: şebnem
lexgir	: enerjik
leylan	: serap
lezgin	: sūratlıf, hızlı, İve- cen
ğıgıgın (bılgıgıge)	: soğuk ve dondan tiril tiril titremek

— M —

malıştın (bımale)	: silmek, süpürmek
mendal	: çocuk
mêtingeh	: sömürge

mêtingehkar	: sömürgeci
mêtingehkari	: sömürgecılık
mêtıncar	: sömürücü
mêtıncari	: sömürücülük
mısêwa	: biteviye
minaki	: örnek
mırdot	: prenses
mırław	: prens
mirza	: bay

— N —

naşit	: toy, deneyimsiz
na tıwan	: güçsüz, kudretsiz
necırandın {binecırine}	: oymak, taş ve tah- ta oymak
nemaze	: özellikle
nemırd	: ölümsüz
nependi	: görünmeyen, gizli
Neron	: Kanlı Roma'nın za- lim imparatoru
netewe	: ulus
neteweyi	: ulusal
neyini	: olumsuz
nıfş	: nesil, kuşak
nıvıstın (binıve)	: uyumak yazman, kâtip, sek-
nıvıstan	: reter
nızang	: tabut
nūjen	: modern

— O —

ol	: din, mezhep
olan	: yankı
olan, dan	: yankılanmak

— P —

pan (bîpê)	: gözlemek, intizar etmek
pandırûs	: tamamlanmamış, yarım kalmış
parastın (bîparêze)	: korumak
patoxwîr	: efendisinin attığı lokmalarla beslenip koruyuculuğunu yapan. Hain
paxav	: aldırış
pejn/pêjn	: duygu, duyu
pejnandın	: duyumlamak, duymak
pejrandın	: kabul etmek, onaylamak
pele	: ülke
perestın (bîperêze)	: tapmak, tapınmak
pergal	: düzen, nizam
pêdar	: şahlanma
rabûn pêdarê	: şahlanmak
pêkol	: eşinme

pêl	: eğik, serpêl: baş eğik
pêl	: dalga
xurî	: köz grubu
xweser	: özgün
xwezok	: arzulu, isterik

— Z —

zang	: ormandaki kuytu, gün girmez geçit vermez çalı dehlizi
zaxorî	: ipekli turban
zayok	: doğurgan
zerîqîngêh	: Güneşin doğduğu yer
zerketav	: akşam tanındaki şık grubu
zerzeng	: taç
zêrêk	: yetenekli
ziwar	: yoksul
Zoveser	: Siirt-Muş arasında yaylası ile ünlü dağ

Xwendevanên beréz,

Dî çapkırina vê pirtûkê de, hin çewti hene. Ji van çew-
tayan ên ku em lê warqilin; tevi rastiyên wan me li jêr nivîsi:

<u>Rûpel</u>	<u>Rêz</u>	<u>Çewt</u>	<u>Rast</u>
16	18	beyan e	bıyan e
23	13	anu...anuo	--- (Ev rêz dê bê malîştin)
25	1	EZ KAKER IM	EZ KARKER IM
63	15	Dilde	Dilda
98	2	J mexasê	Ji mexasê
101	6	nattirsın	na tirsın
105	3	JiN	Ji
112	7	ne be	na be
122	Pîştî	«Lawmir» (rêza 5 a.), kırın.	dê «Bî ramanek kûr» bê bici-
123	2	vızıla	ji zıla

Dî ferhengokê de ji hin çewti hene (dî birêzkırina béjeyan
de). Xwendevan, ji ber xwe ve dê bıkaribın van çewtayan bibin
u rast kın.

Rastiya Hin Bêjeyên Çewt

<u>rûpel</u>	<u>rêz</u>	<u>ya çewt</u>	<u>ya rast</u>
7	13	Viatnamê	Vietnamê
65	6	Tînikê	Tînikê
86	5	ligel	legel
96	14	Keşan	Kêşan
96	20	Miz	Miz
96	22	xwedan	xwêdan
111	10	Bestiye	Bestiyê
113	13	bifetisîne	bifetisîne

...

Hatın

Dı beyarıya derewin de

Ne hiştın ku zeraqê Rojê,

dı kûreya xwe ya germin de

Bıqijile.

Ne hiştın stranên keçên xama

Bı bûkani bınızile

lı cobaran.

Û hun zanın?..

Ne hiştın ku van sûtalên heft sali

Jı nıha pê de hêlekanên xwe çêkın

Û hela bın,

lı gulyê daran.